

ESZTERGOMI UJSÁG

VEGYES TARTALMU HETILAP.

A HELYBELI LÖVÖLDE ÉS TÖBB INTÉZETNEK VALAMINT A BARSÍ GAZDASÁGI EGYLETNEK KOZLÖNYE.

Megjelenik e lap minden héten egyszer; vasárnaponkint.
Szerkesztői szállás Budautozán Palkovics Ignác-féle 495-ik sz. a. házban hova a kéziratok s előfizetési pénzek küldendők.

KIADÓ, TULAJDONOS S FELELŐS SZERKESZTŐ:

SÁNTHA IGNÁCZ.

25. SZ.

Előfizetési feltételek:
Félévre . . . . 3 ft. — kr. o. é.
Negyedévre . . . 1 „ 50 „ „ „
Egy óra . . . — „ 50 „ „ „
Egyes szám 15 kr. o. é.
Hirdetmények a legjutányosabb áron vétetnek föl.

Előfizetési felhívás.

Az 1865-ik évi július és deczemberi félévre.

E lapnak, mult évbeni átvételekor — jövője válságos ponton állott. Az elődünk balsillagzatának hatása által e lap megfogyatkozott hitelét, s még kisebbre olvadt olvasó közönséget kelle átvennünk főmunkatársi jutalomul.

Uj hitelt, uj közönséget teremteni az „Esztergomi Ujság“ iránti — első szerkesztője alatti — szép bizalmat ujra feleleveníteni volt az első feladat, és pedig kétszeresen nehéz feladat oly korszakban, amidőn az elemi csapások és a pénz szűke állandó lehangoltságban tartotta a kedélyeket.

Az irodalomra nézt, s a város valamint vidékének közóhajtása és érdeke tekintetéből azonban kötelemünknek tartottuk: annak nemes célját felfogva — az ismert multú és már már haldokló lapnak — e megye, város és vidéke, valamint a haza több részéből nyert több jeles férfiak közreműködése által minden anyagi haszonrai kilátás nélkül — uj életet adni.

Feltett szándékunkban és óhajunkban nem csalatkozánk. A közönség részéről fokonkint mutatkozó eleven részvét uj erőt kölcsönözött a tetszhalottnak, és ime az ismét él. De nem tagadhatjuk, hogy kísértetként áll előttünk számára még mindig kész gyászos ravatal. Csakis városunk, vidéke és a közérdek iránt érdekeltséggel viseltető olvasó közönség s különösen az esztergomi s vidéki ügyszerető lelkes lakosságunk — meleg pártfogásában bizzunk még tántorítlanul. Hiszszük is, hogy az nem csak hogy csökkenni, sőt erősbödni fog.

Lapunknak nem feladata; de szűk korlátok közé szorult kerete sem engedi: hogy az, uj korszakot alakuló eszmékkel foglalkozzék. Mi váro-

sunk és vidéke — földrajzi fekvését tekintve — ez ügybeni közóhajtásának érvényesítését tűztük ki célul. Városunk és vidékét legjobban érdeklő borászati gazdaságot, a kereskedést, ipart és a közlekedési módokat s eszközöket, ezeknek szakértők általi részletes ismertetését fogjuk tehát azontúl előadni leginkább. Közölni fogjuk azonkívül szakonként, a hazai főleg a helybeli és vidéki piaci üzletek kimutatását. Figyelemmel kísérendjük e megyében, városunkban és vidékén a nevelés ügyét, a már működő vagy alakuló szomszédmegyei társulatok jótékony egyletek munkásságát, hogy lapunk a polgáriassodás nemes terén, tisztelt olvasóit — annak áldásaira figyelmeztetvén; azokban részesithesse is, azokra nézt tehát részrehajlatlanul inteni, tanácsot adni, sőt hol kell megróvni is kötelmei közé sorolja.

Tárczáját irodalom művészet tudomány és erkölc teendői átlag, különösen pedig Esztergom és vidékének szellemi állapota.

Megyei mozgalmak hivatalos intézmények sem maradnak érintetlenül, sőt azokkal lapunk hasábjait, e város mozzanataival fűszerezve; azokat ezentul hívebben és gyakrabban adandjuk. Fő helyet foglalandnak városunk mozgalmi között — 9 százados egyházprimási fővárosunkban Ó Eminenciája — lapunk legkegyesebb pártfogója — által teendő és első kézből nyerendő egyházi kinevezések és abban előfordulandó mindennapi változások.

Mig végtére Hazánk és megyénk történelmi multához hiven ragaszkodva; a törvény, a szabadság, és alkotmányosság korlátjain belül — fogja ezentul is lengetni a mérséklet szeplőtlen nemzeti zászlóját, egy szóval küzdeni fogunk ezentul is azon szép eszmékért, melyek nélkül a népünk boldog, a haza nagy, és Király hatalmas nem lehet.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

Kérjük végtére a t. vidéki azon előfizetőinket, kik eddig a múlt félévi hátralékot hozzáuk be nem küldötték, azokat e hó végéig mindenesetre beküldeni. Hogy pedig a fölös példányok költséges nyomtatását elkerüljük, kérjük azon előfizetőinket is, kiknek jövő félévre nincsen szándékuk az előfizetést megújítani, a juliushó elején általunk küldendő példányok czimszalagára felirandó „retour“ jegyzettel azokat szerkesztőségünkhez visszaküldeni.

Kijelentvén egyébiránt, hogy — a vidékiek részéről — ezen félévi elő fizetések is úgy, mint az előbbiek utólagosan beküldhetők.

Sántha Ignác

az „Esztergomi Ujság“ szerkesztője.

Az esztergomi szőlőművelés és pincekezelés.

(Folytatás.)

5. A hegyester köteles kerületét naponként, télen és nyáron bejárni, a szőlőcsöszökre felügyelni, hogy azok valljon és mennyiben teljesítik kötelelességeiket.

6. A tavaszi metszésnél kell a hegyesternek a munkásokat is őrszemmel kíséreni, és a rosz munkát a tulajdonosnak bejelenteni.

(Valljon nálunk Esztergomban tartozik e ez is a hegyester kötelelességei közé???)

7. Fő kötelelessége a hegyesternek arra ügyelni, miszerint a szőlő virágzásakor sem választási, sem kötözési munka ne teljesítették, mivel a virág lesepregetése által tetemes kár támad.

(Épen jelenleg, midőn e sorokat írjuk, a szőlő nálunk javában virágzásnak indult; és látjuk, miként Esztergomban a munkások a választással és kötözéssel nagyban foglalkoznak. Valljon nem satyra ez a föntebbi üdvös és czélszerű rendeletre?)

8. Hogy azon károk, melyek nagyobb szelek által a szőlőkben gyakran tetetnek, amennyire lehet gátoltassanak, kötelesek a hegyesterek az első kötözésnél, az ugynevezet megakasztásnál vagy fűzésnél, arra vigyázni, hogy valamint a fiatal tőkék hajtásai úgy a döntésekéi is jól megtűzessenek.

(Ha a hegyester látja is nálunk, miszerint valamennyi szőlőültetvények a viharok által a végromlás veszélyében forognak, valljon kötelelességében áll-e erre az illető tulajdonosokat figyelmeztetni??)

9. Midőn tartós forróságok alkalmával a szőlőfürtök a nap heve által megpörköltetnek s elszáradnak, akkor a hegyester kötelelessége minden szőlőmunkát megszüntetni, s a történt kárt azonnal bejelenteni.

10. Amint a szőlőfürtök érés ideje beáll, a hegyesterek illető kerületeikbe megjelenjenek, s ott maradjanak a szüret bevégeztéig.

11. *Döntés idejekor a hegyesterek kötelelessége*

ge a munkásokra fölügyelni s különösen azon lenni, hogy ez igen nedves időben ne történnék, sem éretlen vagy megfagyott venyigék ne döntessenek; főképp vigyázniok kell, miszerint rosz szőlőfaj ne döntessék valamint a tőkének tulságos megfeszítése s a vinyegének elcsavarása által a szőlőtulajdonosnak kár ne tétessék. (A döntésről szólandó cikkünkben vizsztatérendünk arra, mily hibák tetetnek e munkánál nálunk igen gyakran, amelyek azután okai annak, hogy nem ritkán 2 vagy 3 év mulva a legeszségesebb hajtások, kivesznek.

12. A hegyester kötelelessége minden észrevett hibákat és hiányokat, melyek helyreigazítandók volnának, a mennyiben sürgősek azonnal, különben pedig minden hét szombatján a gazdasági bizottmánynak, melynél szorgalmasan megjelenni köteles, bejelenteni.

13. Továbbá kötelelessége a hegyesternek arra ügyelni, miszerint a szekéruak és ösvények kövek lerakásával, melyek a szőlőkben fölszedettek, vinyegekévék és trágyarakások által szűkebbé ne tétessenek. Az ez ellen vétők, e tárgyak eltávolítására fölszólitandók; szabadkozás esetében a mezei kapitánynak, további intézkedés végett, följelentendők.

14. Hogy a szekér- és mellék utak kevesebb költséggel jó karban tartathassanak, kötelelességévé tetetik a hegyesternek, az e tekintetben észrevett hibákat és hiányokat késedelem nélkül bejelenteni.

(Általános ismeretes dolog, miszerint nálunk igen sok présház a hegység magas részein áll; azonban az is tudatik, miszerint az ezekhez vezető utak gyakran oly állapotban vannak, hogy a bor elszállítása néha egészen lehetetlen és néha ismét csak igen nehezen és sok idővesztegetéssel történhetik. Miután pedig jó és biztos közlekedési utak az egész világon első föltételei a kereskedésnek, azért hisszük szerény kívánságunkat joggal nyilváníthatni, miszerint az illető helyen e fontos körülményre teljes figyelem fordítottassék. Azonban nem úgy mint eddig, amidőn az utak évenként csak egyszer és pedig a szüret előtt javítottak; nem vétetvén figyelembe, hogy az év többi részeiben a sebes esőzések által támadt, gyakran 4 vagy 6 lábnyi mélységű vizmosások a közlekedést lehetlenné téték. E tekintetben Buda városának példája volna utánzandó, mely szerint az utak egyes megromgált helyei azonnal kijavítottatnának.)

(Folytatjuk.)

K . . . n.

A ló.

Közli:

Sárváry Andor.

(Folytatás.)

Előindia lovai aprók és rozsak, csupán Dekánban van valamely jó faj, de az is apró Sumatralovai is kicsik, s huzásra sokkal jobbak mint lovaglásra; a javai ló már nagyobb élénkebb, s noha

hazájában vonás és futásra egyiránt alkalmas: az európai öt mégis kiválólag csak lovaglásra alkalmazza. *Sina* és *Japán* lovai sem nem nagyok sem nem szépek, a *Malukkoknál* s *Ujguineán* Ujhol-landban nincsenek honi lovak. *Islandban* egy-egy pórnak 20—30 lóva is van, ezek nagyok és igen erősek, aztán annyira okosak és gyakoroltak, hogy koromjében hó eső zivatarban hegy völgyben sárban és sziklán is föltalálják az igazi utat. Folyamon öblökön akár terhelve legyenek akár ember üljön rajtuk a legnagyobb könnyűséggel körösztil usznak. *Andersson* ur jegyzé meg rólok, hogy télben szárított hallal táplálják őket, s erősek maradnak, *Martin* szerint takarmány hiányában *Boldogarabiában* s másutt is ugy cselekesznek.

Sveczia és *Norvégia* lovai ponyhoz hasonlítanak, engedékenyek s könnyen taníthatók mint a *Shetlandi* apró lovak; nyáron simák élénkek tüzesek sőt szépek: télen bozontosak és lanyhák. Sokkal szebbek és keresettebbek Wallis ponyvai, s valamivel nagyobbak is.

Átalában szépek, bátrak, tüzesek, mozgékonyak kitartók, fark sörény és hajszőrben gazdagok. Fejök kicsi szemök nagy, fülök apró és hegyes, patájok kicsi és gömbölyű.

Europában legjobb futó az angol ló; állítólag normann és arab vegyülék. Futása nyulánksága és sebessége majdnem agárta emlékeztet. Különböztesük meg a főbb 4 fajt.

Lenz az angol fajokat így osztályozza: a) a közönséges *vontató ló*. Ez külsejére nézt hasonló a német paraszt lóhoz, s végzi a közönséges mezei munkálatokat — b) az *óriási kocsi*, származik majd egyenest flamm fajtától, majd ugyanazon fajtának más magas könnyű lóvali párasodásából. Ezen óriási lovak valóban hihetlen erősek, s épen nem makacsok nem szilajok. — c) a *vadász* ez az első fajnál arab lóvali közönsüléséből származik; jó magas karsu, tömött termetű, a futásban nagyon kitartó, magasra és messze ugrik, s nem bukkan föl könnyen; ezt is használják kócsi elé: míg amaz rendesen hintók előtt diszeleg. — d) a *verseny*; mely a magas karsu és gyors keleti lovak gondos megválasztásából, s azoknak pontos egy fajrai vezetéséből származott. E faj magas és feltűnően hosszú; nem is szép, de hihetlen gyorsasággal bír, de nem nagy távolra.

Martin megjegyzi, hogy a királyok és tehetősb urak már Erzsébet kormánylata előtt spanyol éjszakamerikai s más keleti fajlovak behozatala által megkísértették a lónemesítést, Erzsébet korában pedig hirhedett lóversenyek tartattak: de I. Jakab korában már azok szabályoztattak is, sőt a versenylovak külön neveltettek; maga Jakab is vett egy ily lovat 500 fonton; a nyertes *aranyharangocskát* kapott. II. Károly szintén vásároltatott magának ily lovakat, s a harangocskát 100 quinét érő *serleggel* cserélte föl; erre lón felróva a lónak neve és eredete. II. Jakab, III. Vilmos és Anna is

nagyban elémozditák a lóversenyeket. Névleg Anna kormánylata alatt hozatott Angolhonba a híres *Darley* csödör *Palmyraból*, s ettől származtak a leghíresebb versenylovak. Ennek fajzadéka és másokkal keletkeztek utóbb ama győzhetlen lovak, melyeket futásban semminemű ló felül nem mult. Csak egy példát hozok föl:

1786-ban *Quibbler* nevű ló 57 első és 10 másod perez alatt 23 angol mértföldet haladt meg. *Flying-Childers* egy alkalommal $4\frac{1}{4}$ perez alatt $7\frac{1}{2}$ angol mértföldet futott meg. — Az ily lovaknak feje füle nagyobb mint az arab lóé, s valamely lankadság ömlik el egész testökön.

A szép *andalusi* ló is teljes méltóság erő és rugékonysággal, és szintén a keleti faj származéka. Szép feltűnőleg sörénye és farka, mely első föllépésekor szinte tekintélyt ad neki. A *sardkorsikai* nem nagyobb mint a szamar, de kitartó biztos lépésű mérsékletes és hű állat. Ezek valódi hegyi lovak, és sokak által amazoknál többre becsültenek. *Naxos*-ban is található e faj, de egész ellentéte amannak, itt már daczos, szilaj, makacs, különben igen jó szolgálatokat tesz.

A testes *flamló* Düsseldorftól kezdve Belgium sikjain Franciaországon keresztül egész Normandiáig el van terjedve. Ez nagy, husos, vastag, erős lassu állat; patája széles, színe egy vagy fekete vagy barna vagy sárga. Vegyes színezetű ezen fajtában ritkán fordul elé.

Franciaország a mondottan kívül sem sok sem kitűnő lovakat nem nevel. — *Spanyolhon* Andalusiában és Asturiában nemes középnagyságu fajt nevel. Ez büszke tüzes faj, de könnyen kormányozható. A *nápolyi* ló nem nagy, hanem tömött erős kitartó, tanulékony és jámbor. Napoleonnak Moskaubóli visszavonulásakor legjobban tartották magokat a nápolyi lovak, és szabadulását is e fajta lónak köszöné: szolgálatára kizárólag ily lovak valának rendelve, s megis állották a sarat.

Említsük meg egyuttal a római lóversenyt is.

Ott a verseny lovakok nélkül történik. Ezek apró könnyű bennszülött állatok, és *barbari* nevet viselnek. Fejükön kötőfék homlokukon lendő tollbokréta s így vezettetnek a pályátra. Mindannyia sorba állítatik, s mindannyit egy egy szép izmos meztelen férfi tartja kötőfékénél fogva, egy másik övet vet rájuk, melyről kurta szijakon acélszurókákkal ellátott ólomgolyók csüggnek alá. A lovak föl lévén így piperézve, s érezvén a bizgató szelek fulánkját, rákezdenek tombolni, ágaskodni, tüszögni, s mindenkép szabadulni törekeshnek. Minél inkább izegnek mozognak, az acélhegyek annáljobban zaklatják őket, a golyójáték annál szaporább, a szurás annál gyakoribb.

Előttük közelre kemény kötél van huzva körösztil. mögöttük tolakodik a nép; s ha meg esnék, mi nem egyszer fordult már elé- hogy e vagy ama lovat a vállalkozó nem lenne képes visszartani, s az kitörvén a kötélén átugornék; kész em-

berhalál, mert a rakoncátlan ló a nézőségben iszonyu pusztitást tehet.

Minden elkészítve, s a lovak is kellőleg föl levén ingerelve, elévágatnak a lovasok, a népet szétterelik, s magok is oldalra vonulnak.

Megzendül most a trombita, lehull a kötél, s a lovak villámsebességgel törnek előre. A pályakör végén vitorlavászon van kifeszítve, hol a lovaknak szabályszerint meg kellene állapodniok, de biz azok néha kitörnek, s tovább vágatnak. Ott üll közelben a pályabíró is, a nyerő tulajdonosát bravók üdvözlík, kap emlékül egy gyönyörű zászlót, egy darab kivarrott kelmét, fogadások nem történnek, minden nyert dícsőség a mondott apróságokon kívül az öntudatnak marad fön.

Schweicz és Tirolban legkivált a völgyes vidékeken sok a ló, a hegyi lovak meleg időben éj és napon át szabadon legelnek; hajnalban behajtatnak a falvakba, a szükségesek otthon fogatnak, a többi meg-meg legelésre tereltetik. A *havasi* lovak igen jó terhordó állatok; hegyfön és hegyle a legkopárabb magaslatokat a legmeredekebb sziklákat minden nehézség minden veszély és félelem nélkül megjárják.

Lenz 1837-ről nevezetes jelenetet beszél el, amikor is t. i. *Adlerbergen* körösztl Feldkirchbe utazott.

A hegy mond — iszonyu hóval volt fődve; az ut készítésen 2 hét óta folyton 200 ember dolgozott, s mind e nagy munka daczára nem akadtak földre. Mi szerencsénkre ép azon este érkezénk a hely színére, melynek napján a hóút efkészült, s közhasználatnak engedtetett át.

Lábánál a hegynek volt néhány apró házikó, körülök nagy tömeg szekeres, kik a nemmehetés végett egybesereglettek; lovaik ily uton a vontatásra egészen haszonvehetetlenekké váltak, s egyen-

kint vezetetének, míg szekereik, málháik szányokra rakatának. Kocsink- és batyunkkal szintén az történt, mi a többiével. Az így fölkészült szánokat helybeli lovak vontaták, vezette mindegyiket egy ember, mellettök másik haladott emeltyűvel. Majd minden perczen be beszakadt egy ló, majd meg egyes lábaik mélyedtek be úgy, hogy roppant munkába került a kiszabadítás, legtöbb esetben egész hasig süppedtek alá. Némelykor a süppedésnél visszatartották magokat, mi néha sikerült is, máskor az eröködés még mélyebbre juttatta őket.

Ekkor előléptek a segédek, az emeltyűk mint a körülmény kívánta alájok alkalmaztattak, a vezető pedig a fönél emelte őket; a süppedékek betömettek, s az ut meg-meg csak folytattatott. A nehézkos ut sajátságos jelenetet mutatott, a munkások zöld szemüveget hordtak, hogy jobban lássanak, s a verőlény el ne vakítsa őket. Mi nyugodtan haladánk, s ennyi baj közt is megtevők az utat. —

Magyarország lovai nem nagyok, de gyorsak erősek kitartók élénkek s többnyire barnák; miként már többen nyilvánították, ha a magyar fajta ló más nemes névleg angollóval párosittatik: belőle a legjobb futó s legkitartóbb vontató állat származik. Hord terhet, vontat, nyomtat, szánt, boronál, végez minden munkát, s ha kissé pihent mégis sebesen nyargal. A magyarhoni kanczák nevezetes szerepet játszanak, több helyütt arab csődörökkel eresztetnek össze, s igen nemes lovakat ellenek. Lehet egész méneseket is látni, hol a lovasznak minden fegyvere egy korbács; büszkén nyargalóz közöttük, tudja valamennyi nevét; egyet kurjant, s valamennyi engedelmeskedik, egyet s szavát mindnyája megérti.

(Folytatjuk.)

TÁRCSA.

De Villeneuve-Trans Helion,
zuáv altisztnek élete és halála. Irta gróf de Ségur
Anatol, a francia államtanács tagja.

Franciából az V. kiadás után.

(Folytatás.)

V. Fejezet.

Az elválás fájdalma de Villeneuve Helion lelkében oly mély benyomást hagyott hátra, hogy még Marseilleben is sajtott szerető szive. Lehet, hogy előérzetével birt halálának, mely reá a krimiai harcsteren várt. „Kinos percz az; irá ő Marseille-ből, midön megválnak azoktól, kiket szeretünk, anélkül, hogy tudnók, valjon vissza fogunk-e térni valaha! Azt lehet nekem jogosan ellenvetni, hogy engem misem kényszerített eltávozni, s ennél fogva helytelenek az én panaszaim: de én nem is panaszkodom, hanem csak azt mondom, hogy ez nagyon nehéz.”

„Lelkemnek — irá ő — nagyon fájdalmas eset a Tőled való megválás, szeretett jó Anyám! Soha eléggé

megnem hálálhatom az akkor tanusított lélekerődöt. Ha Te magadat oly erősnek és határozottnak nem mutatod én tán kétségbeestem volna. Azonban megkell tagadnunk önmagunkat, mert nekem sem fog minden rózsa színben virulni; a szív nyugalmaival megjö a bátorság is... Légy nyugodt mindaz iránt, amit nekem szívére kötöttél, én mitsem fogok elfeledni, és sokkal hálásabb vagyok; Irányodban azokért, amiket nekem tevé, hogysem elhanyagolhatnám azokat, amiket tölem kívánsz... Azt ugyan nem mondhatom Neked, hogy én Téged még jobban foglak szeretni azok miatt, amiket nekem tevé: ez lehetetlen: de én mindazokért lelkem mélyéből hálás köszönetet mondok...”

Azonban az utazásra tett előkészületek, a hajóra szállt csapatok látása, a megsebesült katonák és tiszték visszatérte, a tenger egyik roppant kikötőjében hémzse-gő sürgés-forgás a bus gondolatokat lelkében lassankint eloszlatták, és szívét kedvezőbb hangulatba hozták. A szomorúság egyébiránt szerencsés természetével megsem férhetett, s ennélfogva lelkét sokáig fogva nem tarthatá.

Junius 4-kén de Villeneuve Helion a hajóra szállt, és miután kedves hazája földjére az utolsó pillantást vetette, édes anyjának pedig és nővéreinek a gyermeki és testvéri szeretet csókját küldötte meg, ezentul csak a keletnek szentelte gondolatait, és lelki szemei a hősi csaták téerein a lelkesültség tüztől égve tévedeztek.

A tengeri ut kellemes és igen érdekes volt.

„Jelenleg, kedves jó Anyám, — írta ő Junius 7-én — Messinában vagyunk; utazásunk igen kellemes volt, az idő nagyon kedvező. Nekem semmi bajom sem volt: gondolhatod, milyen jól érzem magamat, ki a tengert annyira szeretem! A hajón sz. Vincze leányai közül huszan vannak egy jó lazarista atyának vezetése alatt, kik mindannyian Konstantinápolyba mennek. Van itt igen sok katona is, és valóban megható látni azt, mily áldást hozók a szüzek e marczona hadfiakra nézve: este a hajó fedélzetén mondják el hangosan imáikat... Én igen jól érzem magamat; a tiszték mind nagyon szivesek irányomban; ha azt nem tudnám, hogy te végettem nyugtalan vagy, a lehető legboldogabb lennék...”

Junius 13-án ő Konstantinápolyból irt telve reményekkel és örömtől áradó szívvel:

„Csak egy percz áll rendelkezésemre, szeretett jó Anyám, tegnap este érkeztem ide, és most már indulandó vagyok Kamiesch felé: az egész idő alatt futkosnom kellett. Utazásunk nagyon kellemes, az idő gyönyörű. Kedves jó Anyám, szeretlek és egész lelkemből öllelek Tégedet. Isten veled!”

Junius 17-én lépett ő a krimiai földre, melyet élve többé nem volt elhagyandó.

„Végre tehát, szeretett jó Anyám, — így irt ő — ide értem forró vágyaim helyére, és te boldog lennél, ha látnád mily meglepődött vagyok én. Istenem, mily szép itt minden és mily érdekes! A csatát kivéve, melyet valószínűleg látni sem fogok, mert a harcztértől mi nagyon távol Sebastopoltól legalább négy mértföldnyire állunk, mindent láttam és mindenütt voltam. Tegnap előtt érkeztem ide: málhámát a hátamra vettem, és gyalog indultam meg a tábornak számomra kijelölt része felé, mely Kamieschtől hat mértföldnyire fekszik. Nagyon meleg volt megvalom, hogy én az utat hosszúnak találtam; azonban kevéssel megérkezésem előtt találkoztam azon tüzér-tiszttel, kinek — mint tudod — pénzt hoztam. Ő irántam nagyon előzékeny volt, behitt sátorába, és nekem hagyma-levest adott, melyet nem könnyen fogok feledhetni: nem hiszem, hogy életemben valaha jobb ízűen ettem volna; aztán egy lovat kölcsönzött nekem, melyen diadalmi utat tettem a táborban.”

„A levelek, melyeket magammal hoztam, bámulatos hatást gyakoroltak; az ezredes nekem csakhamar fegyvereket és lovat adott, s a harmadik zászlóaljba sorozott. Életem itt igen kellemes: Forey tábornok ebédre hívott meg; ő most a vezénylő parancsnok, én iránta nagy hajlamot érzek.”

„Én egy kised sátorban lakom, hova csak négykézláb lehet jutni, de hol én igen jól aluszom két társam között, kik mellé rendelve vagyok. Mindakettőnek igen jó képe van. Pompás fekhelyeink vannak, melyeken, mondhatom, igen jól és biztosan aluszunk.”

„Mi magunk főzünk magunknak, s a tábori vendéglőben mindent kaphatunk, amit csak akarunk. — Tájéunk kellemes: Krimiaán ezen része kissé erdős és nagyon regényes; mi Tchernaia partján állunk, hol tegnap mostam meg fehér ruhámat.”

„Reggeli három órákor az egész lovasság ide jött és mellettünk foglalt helyet: ez valóban felséges látvány volt. Itt két huszár-, két dragonos-, két curassier ezred és az egész piemonti katonaság fekszik. Mindenki jól érzi magát és nyugodt, hogy nehéz elis kép-

zelní magamban, hogy én valóságos háboruban vagyok: az egész egy hadgyakorló tábornak képét tünteti föl.”

„Midőn ide érkezünk, a hajón kellett az éjt töltenünk; mert este nem köt ki a hajó, s az egész éjen át láttuk a bombákat és golyókat, melyek kilövettek: ez nagyon szép látvány volt.

„... Én már a tengerészeti lelkészszel ismeret-
séget kötöttem; légy tehát nyugodt...”

(Folytatjuk.)

Városunk mozgalmái.

□ Mint a minapi számunkban előre jelentettük *Ő Főmagassága* az urnapi ünnepélyes körmenetet többek segédlete mellett, daczára a — nálunk több nap óta — uralgó őszi szélnek, szokott szertartással csakugyan maga vezette mult csütörtökön több ezer ajtatoskodók kíséretében. Ma pedig a déli vonattal rohicsi fürdőbe méltóztatik távozni *Ő Eminenciája*, honnan néhány hét múlva fog visszatérni. A mennyei őrangyal legyen véle mindennütt, és edzettebb erővel egészséggel hozza vissza nekünk őt, az egyházát, a hazát, de különösen minket annyi lelki kincsben részesítő főpásztorunkat.

— Az első lapon olvasható *előfizetési felhívásunkat* ajánljuk a n. é. közönség figyelmébe, s kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy e lapot körükben terjeszteni sziveskedjenek.

● *Folyó hó 4-én* ismét kedves estélyt volt szerencséje élvezhetni városunk polgárjainak. Ugyan is: Az esztergomi kath. legényegylet tagjai által rendezett „A rejtett gyémánt” című két felvonású dráma *színmű előadásán*. — Szerzette a boldog emlékü Wiseman Miklós bibornok és Westminsteri érsek. — A darab komoly erkölcsi irányu, és valóban vallás szellemnek emelésére czélzó. A szerepek általában kitünő ügyességgel és könnyúséggel adattak. Különös dicséretet érdemel azonban „Bibulus” vagyis Mund Ármin könyvkötő legény, holott — mint értesültünk — inkább bírja a német mint a magyar nyelvet. Előadása folyékony, taglejtései könnyűdek és otthonosak szóval színésziek voltak. Igen remekül adá Csepreghy János asztalos legény „Alexiust.” — Ignótus név alatt „Euphemianus” római patriuisnak fiát — Honorius császárnak (395—423 Kr. u.) idejében. Ez volt szerintiünk a legnehezebb szerep. Csepreghy Ferencz az Euphemianust szinte jól adta. Az előadás kellemesen hatott mindnyájunkra. De szereztünk magunknak egyszersmint tanúságot arról, hogy az ily előadások gyakorlása által a legényegylet tagjai nemcsak hogy ismereteket szereznek, hanem hogy az nemesíti is az ő szívézelmüket, és ad nekik oly könnyű és nemes társalgási modort, mely ezen osztály körben ezelőtt nem volt ismeretes. És ez ismét csak a t. igazgató urnak köszönhető. Az előadást befejezte, ezen estélyre megjelent — magyar szép dallamaiért hosszantartó tapsokat aratott — *györi legényegylet* dalárdájának 13 tagból álló személyzete. Miért is, úgy, mint az esztergomi testvér legényegylet iránt tanusított

részvétért, méltó elismerésünket elnem hallgathatjuk.

— Néhány nap óta városunkban tartózkodó bécsi — ügyes — fényképiró Schönwald B. S. vállalatának halmos végzendői miatt elmenetelét 8 nappal későbbre halasztván; ajánljuk őt e rövid tartózkodási ideje alatt is a t. cz. közönségnek szives pártfogásába.

⊙ Hallomás szerint, a városi közös tóban termő csadénak egyesek általi lekaszáltatása, elhordása, a város elüljárósága által kiadott hirdetmény szerint — eltíltatott, de ugyanazon éjelen néhány rendbontó lakos által még is elhordatott. Reméljük, hogy e takarékos fraterok megadják annak az árát.

* Lencz háza előtti téren vizivárosban, az összehordott dombok — multkori figyelmeztetésünk daczára — onnan el nem mozdítatnak, és azért jobb lesz ha talán mi térünk ki nekik (?) Mi előtt azonban azt tennők, nem hagyhatjuk azon okoskodást: „hogy azok az építéshez megkívántató állványok alkalmazhatása végett szükségeltetnek” — azon észrevétel is kérdés nélkül: hogy mily nagy gulakat kellett volna eszerint összehordani Basilikánk építésénél akkor?

× Multkori séta alkalmával, Panoramaként tünt sokak szemébe a csinosan berendezett papnöveldekn kertje. Mi is azt találjuk hogy az valóban méltó az izlést megbirálni tudók megtekintésére.

Hivatalos rész.

(P...) A főmltgu magy. kir. udvari kancellaria, a sommás osztályu eljárás megindítása és ehhez tartozó és egyéb teendőkre vonatkozó hatósági illetékességet szabályozó e következő udvari rendelvénnyel menesztett az ország minden törvényhatóságaihoz:

Az 1836. évi 14. t. cz. szabta sommás választmányi eljárás megindítására, vagyis az osztoztató választmány megalakítására és ugyanazon t. cz. által a megyei közgyűlésre ruházott egyéb teendőkre vonatkozó hatósági illetékesség tekintében kívánatosnak mutatkozó egyformaság czéljából, miután egy részről minden megyében, jelen kivételes állapotban, tiszti székek, melyekre a sommás osztályu eljárás megindítására vonatkozó teendők az 1862. évi szept. 2-án 10544. sz. a. kelt udvari rendelvénnyel ruháztattak, nem tartatnak; másrészt pedig annak megítélése, valjon egyes esetekben az 1836. év 14. t. cz. rendelete alkalmazható-e, s az osztoztató választmány megalakítása megengedhető-e? a fennálló törvények ismeretét feltételezi, — a rendes törvényhozás intézkedéseig, a fennhivatolt udv. rendelvénnyel intézkedésnek megszüntetése mellett, rendeltetik, hogy ezen az osztoztató választmány megindítását tartalmazó folyamodványok elintézésére és az említett t. cz. és udv. rendelvénnyel által a megyei közönsé-

gekre, illetőleg a tiszti székekre és szolgabírákra ruházott további hatáskör gyakorlására — tekintet nélkül a javak minőségére — az illető megyei, városi és kerületi törvényszékek hivatvák.

Vegyes hírek.

* * A pannonhalmi főapát választására ő Fellege már megadta az engedélyt; ez ügyben királyi biztosul, s a választási szertartás vezetésére Simor János győri megyés püspök ő mlgát bizta meg.

† Mult héten egy bankjegy hamisítót vittek be a győri megyeházhoz Dombföldről. Már három négy év óta vettek észre forgalomba hozott hamis bankjegyeket, s ámbár folytonosan kutattak figyeltek a titkos személy után, kitől e veszélyes gyártmányok eredtek, mégis csak most sikerült őt a legernyedetlenebb kitartás után felfedezni. Felesegével együtt le van tartóztatva. Ötös s tizes bankjegyei, melyeket kizárólag készített, mint mondják, bámulandó hasonlatossággal bírnak, s a mi főleg figyelmét ébresztő, szabad kézzel gép nélkül készítette azokat. Ügyében most folynak a vizsgálatok.

Gy. K.

+ Barsmegyei Zelizi-pusztai molnár N. N. 5 és 10 ftos bankjegyek hamisításáért — azoknak forgalomba bocsájtásakor Szőlgyénben — azon szerintelfogatván az illetékes hatóságnak átadatott. Mint halljuk 700 forint erejéig már tul is adott belőlök.

* Párisban megkezdettek az új sereg-szállítványok Mexikóba, a hová — hír szerint — tízezred fog küldetni.

□ Az olasz szabad köművesek Genuában tartott nagygyűlésén, Garibaldi azon rend nagymesterének választott meg.

⊙ Naschvilleben egy „The Coloured Senessian” című lap jelenik meg, melynek szerkesztője s összes szerkesztőségi személyzete négerekből áll.

= Belzát a Bolívia-köztársaság elnökét saját házában megölték; gyilkosai politikai ellenfelei voltak.

+ Tábornok mint hírlapíró. Sigel amerikai tábornok hősi kardját most a tollal cseréli föl, melyet mint állítják szintén vitézül tud forgatni. A „Baltimore Wecker” című lap szerkesztőtársává csapott föl.

× Wilson vezérőrnagy, a kitünő lovassági tiszt, ki Jefferson Davist oly ügyesen bekerítette s elfogta, még csak 25 éves. Illinoisban 1840-ben született, s még öt év előtt Westpointben hadfi volt.

● Egy lengyel-zsidó-koldus. Majdnem minden varsói lap ír azon Wilnában végbement rendkívüli temetésről, melynél némelyek szerint a lakosságnak három negyede mások szerint pedig fele jelent meg. Az annyira tisztelt férfit, ki nek temetése alkalmával minden boltot bezártak, egy zsidó-koldus volt, névleg Szymel Szligol vagy Kaftán. Azt beszélnek róla, hogy 30 évig járkált mint koldus nyomoru öltözetben. Egyik kezében bottal a má-

részvétért, méltó elismerésünket elnem hallgathatjuk.

— Néhány nap óta városunkban tartózkodó bécsi — ügyes — fényképiró Schönwald B. S. vállalatának halmos végzendői miatt elmenetelét 8 nappal későbbre halasztván; ajánljuk őt e rövid tartózkodási ideje alatt is a t. cz. közönségnek szives pártfogásába.

⊙ Hallomás szerint, a városi közös tóban termő csadénak egyesek általi lekaszáltatása, elhordása, a város elüljárósága által kiadott hirdetmény szerint — eltíltatott, de ugyanazon éjelen néhány rendbontó lakos által még is elhordatott. Reméljük, hogy e takarékos fraterok megadják annak az árát.

* Lencz háza előtti téren vizivárosban, az összehordott dombok — multkori figyelmeztetésünk daczára — onnan el nem mozdítatnak, és azért jobb lesz ha talán mi térünk ki nekik (?) Mi előtt azonban azt tennők, nem hagyhatjuk azon okoskodást: „hogy azok az építéshez megkívántató állványok alkalmazhatása végett szükségeltetnek” — azon észrevétel is kérdés nélkül: hogy mily nagy gulakat kellett volna eszerint összehordani Basilikánk építésénél akkor?

× Multkori séta alkalmával, Panoramaként tünt sokak szemébe a csinosan berendezett papnöveldekn kertje. Mi is azt találjuk hogy az valóban méltó az izlést megbirálni tudók megtekintésére.

Hivatalos rész.

(P...) A főmltgu magy. kir. udvari kancellaria, a sommás osztályu eljárás megindítása és ehhez tartozó és egyéb teendőkre vonatkozó hatósági illetékességet szabályozó e következő udvari rendelvénnyel menesztett az ország minden törvényhatóságaihoz:

Az 1836. évi 14. t. cz. szabta sommás választmányi eljárás megindítására, vagyis az osztoztató választmány megalakítására és ugyanazon t. cz. által a megyei közgyűlésre ruházott egyéb teendőkre vonatkozó hatósági illetékesség tekintében kívánatosnak mutatkozó egyformaság céljából, miután egy részről minden megyében, jelen kivételes állapotban, tiszti székek, melyekre a sommás osztályu eljárás megindítására vonatkozó teendők az 1862. évi szept. 2-án 10544. sz. a. kelt udvari rendelvénnyel ruháztattak, nem tartatnak; másrésről pedig annak megítélése, valjon egyes esetekben az 1836. év 14. t. cz. rendelete alkalmazható-e, s az osztoztató választmány megalakítása megengedhető-e? a fennálló törvények ismeretét feltételezi, — a rendes törvényhozás intézkedéseig, a fennhivatolt udv. rendelvénnyel intézkedésnek megszüntetése mellett, rendeltetik, hogy ezen az osztoztató választmány megindítását tartalmazó folyamodványok elintézésére és az említett t. cz. és udv. rendelvénnyel által a megyei közönsé-

gekre, illetőleg a tiszti székekre és szolgabírákra ruházott további hatáskör gyakorlására — tekintet nélkül a javak minőségére — az illető megyei, városi és kerületi törvényszékek hivatvák.

Vegyes hírek.

* * A pannonhalmi főapát választására ő Fellege már megadta az engedélyt; ez ügyben királyi biztosul, s a választási szertartás vezetésére Simor János győri megyés püspök ő mlgát bizta meg.

† Mult héten egy bankjegy hamisítót vittek be a győri megyeházhoz Dombföldről. Már három négy év óta vettek észre forgalomba hozott hamis bankjegyeket, s ámbár folytonosan kutattak figyeltek a titkos személy után, kitől e veszélyes gyártmányok eredtek, mégis csak most sikerült őt a legernyedetlenebb kitartás után felfedezni. Felesegével együtt le van tartóztatva. Ötös s tizes bankjegyei, melyeket kizárólag készített, mint mondják, bámulandó hasonlatossággal bírnak, s a mi főleg figyelmét ébresztő, szabad kézzel gép nélkül készítette azokat. Ügyében most folynak a vizsgálatok.

Gy. K.

+ Barsmegyei Zelizi-pusztai molnár N. N. 5 és 10 ftos bankjegyek hamisításáért — azoknak forgalomba bocsajtásakor Szőlgyénben — azon szerintelfogatván az illetékes hatóságnak átadatott. Mint halljuk 700 forint erejéig már tul is adott belőlök.

* Párisban megkezdettek az új sereg-szállítványok Mexikóba, a hová — hír szerint — tízezer fog küldetni.

□ Az olasz szabad köművesek Genuában tartott nagygyűlésén, Garibaldi azon rend nagymesterének választott meg.

⊙ Naschvilleben egy „The Coloured Senessian” című lap jelenik meg, melynek szerkesztője s összes szerkesztőségi személyzete négerekből áll.

= Belzát a Bolívia-köztársaság elnökét saját házában megölték; gyilkosai politikai ellenfelei voltak.

+ Tábornok mint hírlapíró. Sigel amerikai tábornok hősi kardját most a tollal cseréli föl, melyet mint állítják szintén vitézül tud forgatni. A „Baltimore Wecker” című lap szerkesztőtársává csapott föl.

× Wilson vezérőrnagy, a kitünő lovassági tiszt, ki Jefferson Davist oly ügyesen bekerítette s elfogta, még csak 25 éves. Illinoisban 1840-ben született, s még öt év előtt Westpointben hadfi volt.

● Egy lengyel-zsidó-koldus. Majdnem minden varsói lap ír azon Wilnában végbement rendkívüli temetésről, melynél némelyek szerint a lakosságnak három negyede mások szerint pedig fele jelent meg. Az annyira tisztelt férfit, ki nek temetése alkalmával minden boltot bezártak, egy zsidó-koldus volt, névleg Szymel Szligol vagy Kaftán. Azt beszélnek róla, hogy 30 évig járkált mint koldus nyomoru öltözetben. Egyik kezében bottal a má-

sikban perzselylyel, s Wilna utczáin hangosan kiáltozta: „Gondoljatok a szegényekre, özvegyekre és árvákra!” Ez idő alatt Szymel több mint 90,000 rubelt koldult össze, s jól tudták, hogy ebből egy garast sem fordított a maga hasznára. Tudta mindig, hol van Wilnában segélyre szoruló beteg, és segített személyesen; szegény gyermekek iskolapénzét megfizetni és őket könyvekkel ellátni, tevékenységének egyik főága volt, s gondoskodott minden időben ételekről, melyeket naponkint egy bizonyos helyen osztott szét. Önmagáról ugy gondoskodott, hogy esténként tubákot készített és azt eladta. Minden, mi még ebbeli szerény keresetéből is meggazdálkodhatott, a szegényeké volt, ugy szintén a jobb ruhadarabok, melyeket ajándékba kapott. Családja nem volt. Sz. H.

† *Manass Gábor* effendit, a bécsi török követ-ség titkárát, a pápa a sz. György renddel ajándékozta meg.

⊕ *Nagy-Kanizsán* egy szolgáló leány szülés után csecsemőjét egy zsákba varva a szemét helyre veté, felfedezése a véletlennek köszönhető; a szolgáló a hatóság kezében van.

— *Portugaliában* nincs vasárnap! A portugál király mártius 23-káról kelt leirattal, nevezett országban a vasárnap megünnepelésének köteleességét megszüntette, s megengedte, hogy ekkor is dolgozzanak. Elég szomorú!

* *Kolumbusz Kristóf* szentté avatása tervben van. Egy ismert olasz író, Tullio Dandolo Romába ment, hogy ez ügyet a pápa figyelmébe ajánlja. Mint állítják, a pápa hajlandó is volna e kívánatnak engedni.

† *Schofka* idő jövendöléseiből. — Schofka tanár az 1865-ik évi időjárás jövendöléseireh legujabban kiadott függelékben azt mondja, hogy az idej esztendő száraz lesz, s hogy csak nagyon kevés eső fog kielégítő hatással birni, mert egész „Közép-Európa a szerencsétlen tószáritások s erdőpusztítások folytán, mindinkább aszályosabbá válik.”

* *A drezdai* nagy dalárda ünnepélyre már eddig mintegy 70 dalárda jelentkezett; köztük egy Angol-, kettő Francia-, s három Oroszhonból.

Z.-S. K.

□ *Debreczenben* e hó 3-kán délutáni 3 óra tájban nagy eső és jégzivatar volt. Az eső felhőszakadásnak is beillett, a mogyoró nagyságu sőt elvélte nagyobb jég pedig sürtien omlott alá s a dél s délnyugotra tekintő ablakokat sok helyütt bezuzta. A szőlős kertekben különösen a *boldogfalvi-, varga-, téglás- és tóczs-kertekben* a már alakulni kezdett fűrtöket nagyon megtizedelte; a dinnyeföldeken is tetemes kárt okozott. Ugyanekkor a villám két helyen sujtott le, u. m. ezeleduteczában a mézszárszék körül, hol a földbe mély gödröt vágott, és ugyanazon utczában a Gondi-féle fényirdába, melyben bár többben jelen voltak, senki legkevésbé sem sérült meg.

E villám egy bádogcsatornán vonult alá, mi közben a bádogot, összefoglaló ezint egészen leolvasztá.

⊙ Egy 18 éves kereskedő-tanoncz, tegnapelőtt délben B. J. ur 12 éves kis fiával a „Debreczeni” nagyerdőn madártojást keresvén, az osztózásnál összeveszttek s a tanoncz a kis fiut megfojtotta s aztán a hatóság kezébe önkint szolgáltatatta magát.

— *Ö Felsőge* június 10-én reggi 5 órakor Bécsbe érkezett s mint a hivatalos „Wiener Abendp.” jelenti, lakását a laxenburgi cs. k. palotába tette át.

+ *Mint halljuk* Haas Mihály szatmári püspök ur ő nmlga szintén a rohicsi fürdőbe fog menni.

× *A „Füles bagoly”* nem fog többé huhogni. Elhalgatott, meghalt. Requiescat in pace.

● *Elgázolás.* Tegnap délután az uri-utczában Pesten egy bérkocsi egy szegény kis öt éves leánykát elgázolt. A szerencsétlen szörnyet halt.

— *A vasut közel hozza a legtávolabb népeket.* Az 1867-re tervezett általános kiállításra Párisba a persa sah és két követet szándékszik küldeni, kik ott képviselendik.

* *Szomorú és ritka tünemény a mai materialistikus világban.* S.-A.-Ujhelyen a múlt héten egy menyasszony lakodalma éjelen megőrült. Okot erre az adott, hogy a szegény leányt előbbi kedveséről lemondani, s olyanhoz kényszerítették férjhez menni, kit nem szeretett.

† *A magyar kir. testőrség,* ez eszménye a szép, daliás, harcziás és lovagias hadcsapatnak, melyben egy nagy ország és nemzet legszebb virágai voltak bokrétába szedve, s mely a magyar királyt övező fénynek a legszebb (hözahasonlitanul egymagában álló) ragyogása volt, hirszerént ujbol helyreállíttatnék.

* *Az akademia tegnapi igazgatósági gyűlésében* az Akademia azon örömhír felől értesült, hogy az *Eszterházy-féle képtár és metszet-gyűjtemény* már megérkezett fővárounkba. Az Akademia a herczeghez köszönő-iratot intéz.

□ *A bécsi egyetem magyar tanulói* mint már irtuk, szinte kifejezést akarnak adni lángragyult lelkesedésöknek, s kebelökből Ö Felsőgénéél tisztelegő küldöttséget választottak, melynek tagjai a következők: Held Kálmán, Wagner Géza, Löv Tamás, Kepes Gyula, Szontagh Miklós, Bereczky András, Szabó László, Sággy Gyula, Hodoly Elek, Toperczer Ödön, Szauer József, és Lackner Pál. Szónokul Wagner Géza lett megválasztva. Elfogadja-e a küldöttséget Ö Felsőge és mikor? még nincs elhatározva.

⊙ *Új gőzös.* Luczenbacher Pál „Duna” nevű új gőzöst építtetett, mely evezős hajók vontatására fog fordíttatni. E hajó Ruszton gyárában készült.

— *Kossuth Lajos neje* hosszas betegeskedés után közelebből Genuában elhunyt.

+ *A Corpus Jurist* Geguss Dániel Szeged vá-

rosi tanácsos magyarra fordította, s folyamodást nyújtott be Ő Felségéhez, hogy a fordításnak a a m. k. curia által való megvizsgáltatását elrendelni, s megengedni méltóztassék, hogy azt Ő Felségének ajánlhassa.

✕ *Az öt emeletre tervezett nagy dohány-raktár* építése Pesten a Rigó- és Stáció-utcák szögét képző Derra-féle telken jun. 13-án megkezdett. Az épület tervét Styx bécsi építész és tanár készítette, aki az építés vezetésével is megbízott. A kőműves munkát pedig Wagner építőmester eszközölte. I. T.

● *Szülők óvjátok gyermekeiteket a veszélyes helyeken fürdéstől.* Tarmoson (Pest-megyében) nagy szerencsétlenség történt. Több gyermek kimenvén fürödni a Tápió egy ágába, az u. n. Hajtába, mely mult évben egészen kiszáradt volt, medrében gödrök ásattak, egy leányka a csekély vízben haladva, mély gödörbe esett: egy más segítségére siet, de amaz berántja, a kettőt kiakarja menteni egy harmadik az is bele vesz. A negyedik menteni akaró leányt az elősietett juhászok huzták ki a vízből. E szerencsétlenség egy apa két gyermekének életét oltá ki.

△ *Kórházi kimutatás.* Az irgalmas rendi atyák pécsi kórházában a mult évben 12 rendtárs foglalkozott betegek gyógyításával. E kórházban az ágyak száma 32. Beteg volt 672. A gyógyeredmény a következő kimutatásból látható: az év elején 24 beteg volt, az év folytán fölvetetett 648 s így összesen 67 ápolatott, ezek közül elbocsátatott 612, meghalt 24, s az ég végével maradt 36. Összes ki-

adás a rendtársak-, cselédek-, stbiekre fordított költségeket is véve. 9214 ft. 37 kr. Egy beteg került naponként 41¹⁸¹⁵³/₂₂₀₂₄ krajczárba. — *A szegszárdi Ferencz-közkórházban* az 1864-ki év alatt összesen ápolatott 788 férfi és 168 nő beteg, összesen 956. Gyógyultan elbocsátatott 537, gyógyulatlan 41, meghalt 81. Az említett betegek ápolása 8680 ft.- és 95 krba került. Egy beteg naponkénti ápolása 40¹⁰/₁₀ krba jő.

Irodalmi figyelő.

Az Esztergomi Ujság egyházi rendü olvasói iránti figyelemből megemlítjük, hogy annak idején általunk is érintett *Assisi sz. Ferencz* élete, melyet t. *Kudlik János* esztergomi megyei növendékpap fordított, már elhagyta a sajtót; s a t. cz. előfizetők a legközelebb kézhez veendik.

Nem cselekszünk fölösleges dolgot midőn e könyv némi ismertetéseül megemlítjük, hogy e maga nemében jeles, és a francia eredetiben 17 kiadást ért mű reményen felül 29 ivre terjed, három igen diszes képpel ékítve csak 1 ft. előfizetéssel rendelhető meg a fordítónál.

Az elegans nyelven fordított életrajz 16 fejezetből áll, mely élet képet a szerencsés gondolattal választott 2 függelék egy önálló egészszé a 1-ső függelék „sz. Ferencz rendje magyarországi történetének körrajzát” vázolja; — a 2-ikben a műben idézett források lajstroma adatik elő. Ezen *Assisi sz. Ferencz* magyar nyelven első életrajza Ő Eminenciájára herceg primásnak van ajánlva. Megrendelhető Pesten *Pfeiffer Nándor* bizományában vagy a fordítónál helyben.

Forrón óhajtuk, hogy e könyv ha nem is érhet 17 kiadást a magyarban mint a francziában; legalább a nyomott 600 példány az egyháziak meleg pártolása által minél előbb elfogyjon.

HIRDETÉSEK.

Alulírott, Esztergom sz. kir. város főpiacán Rudolf (ezelőtt Thausz) féle házban ujonan — és pedig finom

ITALOKKAL, BEFÖZÖTTEKKEL

és különbféle

SÜTEMÉNYEKKEL

csinosan felszerelt

CZUKRÁSZDÁT

nyitván; magamat a n. é. közönségnek szives pártfogásába ajánlom.

A kereskedésben azonszerint használni szokott bárminő

CSEMEGE KÉSZLETEK

legjutányosabb ár, és pontos kiszolgáltatás mellett nálam megrendelhetők. Miért is a tisztelt kereskedő házaknak e czikkekre nézve is szives pártfogását kérem.

Hübner Antal
czukrász.

Tisztelettel alulírott ezennel jelenti a t. cz. közönségnek, hogy ő egy nagy kiválasztású a legszebb minták után és a legjobb agyagból, ezelőtt itt még nem készült,

SZOBÁ-KÁLYHÁKAT

gyárában elkészített s becses megtekintés végett felállított, melyeknek iósága és tartosságáért kezeskedhetik; névszerint találhatnak ott: **Strassburgi-, Svéczia-, Kerek kályhák** tiszta fehér színűek és szürke márványozottak.

Különféle **zöld cserép** az ugynevezett **kályhák**. Mindezen kályhák úgy vannak alkalmazva, hogy kívülről vagy belülről fűteni lehet.

— Továbbá: **Jóminéműségű főzőedény** legjobb agyagból.

Mezey Flóris, fazékas.

Boltja vagyon kispiacon Muzsikféle házban 15. sz. a. **gyára** pedig Hosszúsoron 527. sz. a. saját házában Esztergomban.

Alulírott ajánja a legújabb divatú női, férfi és gyermek **szalmakalapokat**, legnagyobb választékú **napernyőket**, lefinomabb női és férfi **kéztüket**, **férfingeket** és **nyak-kendőket**. Továbbá minden színű **selyem szalagokat**, **4 legjobb fajú kötő- és varró-czérnát** és mindenféle **rövidárukat**; esipke kelme- himzett és más felhőnműeket

Fränkl Móricz

Takaréktár épületben Esztergom.

Megrendelések a legpontosabban teljesítetnek. (6—6)

Alulírott a takarékpénztári épületnek budatezára fekvő részében levő boltomban, nagyobb mennyiségben található **fehér és sárga bádognál készült konyha és kerti** nagyobb és kisebbféle **edényeket**, **formákat** legújabb izlés szerinti **kallitkákat Petroleum lámpákat** sat. legjutányosabb ár mellett — a n. é. közönségnek ajánlani bátorodom.

(5—6)

Plattner Ferencz bádognos.

Lakásom viziváros Czinnemann-féle házban.